

Ёсць тэорыя, што першыя халяўшчыкі з'явіліся ўжо ў неаліце. Людзі, якія не ўдзельнічалі ў паляванні, падчас абеду імкнуліся адарваць кавалек патлусеці. Сёння метады халяўшчыкаў становяцца больш вытанчанымі. Варта толькі забіць у пашукаві слова «халява», і сістэма выдасць вам 8,8 млн (!) спасылкаў (прычым толькі рускамоўных). Тут ёсць парады, якім чынам пад'есці на хаўтурах, як зрабіць вяселле без грошаў і г.д. Усё гэта падаецца нерэальным, пакуль такія людзі не пачынаюць сустракацца ў жыцці.

Этыкеткі па ўзмаху чароўнай палачкі

Маці Галіна Міхайлаўна і дачка Каця — вэлікія тусюшчыцы. Нечым падоўняў да герані фільма «Сэрцадзі». Ёй за 40, дачка каля 20. Выглядаюць які добрыя сяброўкі. Ніколі не скажаш, што маці і дачка. Сям'я досыць забяспечаная, прынамсі пакінуць у рэстарэацы за вечар 200-300 тыс. для іх не праблема. Зразумела, што і сукенкі яны купляюць у элітных крамах. Аднак дзіўная асаблівасць: ніводнага рэч ім не падыходзіць.

Любая дарагая сукенка праз колькі дзён (не больш за 14, згодна з законам) кладзецца на прылавок кравы і кіслы мінат. Нягледзячы на тое, што ўчора яны з усмешкай прымакі кампліменты наконт шыкоўнага выгляду ад клубных мацо.

Пасля адной-дзюх клубных вечарын этыкеткі нібы па ўзмаху чароўнай палачкі вяртаюцца на сваё месца. Перад прылаўкам буціка Галіна Міхайлаўна і Каця апрачонаць на твар маску расчараванні. І ніводзін прадавец не здольны пераўраўняць ні маці, ні дачку. Сукенка вяртаецца на былое месца, а грошы — у кішэню прадрэпримальных жанчын.

Грошы з паветра

Бабуля Зіна гандлюе ў пераходзе на станцыі метро «Каменная горка» даўно. Яна ведае ўсіх участковых міліцыянераў, суседак з кветкамі і прыкніжкам.

У скрывацічы з таварам бабы Зіны заўжды парадак. Шампуні ў правым куточку каштуюць 500 рублёў за штуку. Маскі для твару ў левым яна адае за тысячу. А горка бальзаму для цела «заважыць» па 300 рублёў пакецік. Калі прыгледзецца да тавару бабулі, то са здзіўленнем вы заўважыце пафармерныя ўзоры. Пакецікі шампуняў, крэмаў, ласьёнаў ад вядомых брандаў Зіна і Паўлаўна назірае, наведваюшы розныя крамы, дзе праводзілі акцыі, з якіх палітызаваны пакетам. Адным з тых, што яна паспела скапіць на бясплатнай акцыі ў суседнім універсаме.

На кафедры за ежай

Пра тое, што ў гаспадарцы будзе юбілей ці свята, Уладзімір Алегавіч звычайна не ка-

ЖЫЦЦЁ НА ХАЛЯВУ

зали. За 10 год сівы выкладчык ніколі не ўдзельнічаў, калі ськідаваліся на падарункі, не даваў грошы і на пасяджэнні падчас свят на кафедры. Па словах лабаранта, яго вельмі высокія навуковыя ступені не дазвалялі.

Тактыка Уладзіміра Алегавіча была проста. Як толькі на кафедры пахлава смачнымі, ён «выпадоць» праходзіць міма.

— Ой, дзяўчаты, а што тут у вас так пахне? — пытаўся ён. — А можна мне кавалчак?

Адмаўляў ён святка не прынята. І мужчына ладна пад'ядаў святочны стол. Пасля гэтага выкладчык раскланяваўся і адпраўляўся на іншыя кафедры. «Лавіць» святкі там.

Абутаг задарма

Галія Лівана не маюць у шафе старага абутку. Яны не выкінулі яго на сметнік, не раздалі дзеціям-сіротам ці людзям у нястачы. У іх кватэры старыя зататпаныя ботаў проста не знойдзецца. Яны купляюць абутаг толькі ў афіцыйных крамах. Носіць яго роўна два месяцы па гарантыі, а пасля абмяноўваюць на іншы. Новы абутаг пара ішоў выбірае з невялікім дэфектам, які абсалютна не ўплывае на якасць кося. Аднак дае гарантыю абмену. І так паастаяна. Толькі аднойчы сямейны бізнэс ледзь не загубіла капрызлівая жонка. Яна напрасіла мужа купіць боцікі на шпільцы, якія прывезла сяброўка з Германіі.

— На твае туюстыя ногі яны не падыдуць, — груба адказаў ён, пасля гадзіны ўгавору ўскіпаў: — Ты што з глузду з'ехала! Мы на абутаг

столькі грошаў у жыцці не трацілі! Лепей мы гэтыя 100 еўра ў рэстарэацы праідзім.

Халява за чужы кошт

З адной халяўшчыцай мне давалося сутыкнуцца ўшчыльную. Аднойчы са сваёй суседкай па інтэрнаце Аленай (імя змененае па этычных прычынах. — **Заўв. аўт.** мы паехалі наведваць дзіцячы дом — даўно сябравалі інтэрнатамі).

— Давай, ты заплаціш зараз за дваіх, а я на зваротным шляху заплачу, — прапанавала яна мне.

І пагадзілася. На зваротным шляху мы ўселися каля вадыцеля. Маршрутка ад'ехала. Прайшло каля 15 хвілін. Алена не спяшалася даставаць грошы.

— Дзяўчаты, вы што на халыву праехаць хочаце? — з усмешкай запытаўся вадыцель.

— Зараз толькі рукі адгарэем, — адказала Алена.

Праз пяць хвілін, не вытрымаўшы майлівага напружання, я штурхнула суседку ў бок. «Што ты парышы, я палову Беларусі аўтастамом аб'ехала. Не хвалюся, я на халыву даедзем», — прааштала Алена.

Яшчэ праз пяць хвілін я дастала кашалёк, каб заплаціць, бо вадыцель ужо глядзеў на нас падазрона. Аднак там было толькі дзве тысячы. Мне не хапала нават для сябе.

— Алена, ты можаш вярнуць мне мае грошы? — звярнулася я да дзяўчыны. — Не хочаш плаціць? Дазволь, я заплачу за сябе.

У гэты момант вадыцель спыніўся і на ўсю маршрутку злосна сказаў:

— Дзяўчаты, не паедзем, пакуль вы не заплаціце!

— Наце ўжо. Якія вы ўсё ж... — сказала Алена, працягваючы дзясятку.

Мне было так сорамна, што хацелася выскачыць.

Каментар спецыяліста:

Алена ЛУКІНА, псіхолаг: *Насамрцз матулі нічога не рабіць і жыць добра — старажытны і сыходзіць у глыбоку даўніну. Імкненне атрымаць усё на халыву сведчыць пра інфантыльнасць і няспеласць асобы. У пазычце гэта інфантальнасць. Чалавек пазычае адказнасці, не ўмее будаваць здаровага ўзаемаадносіння, шмат маніпулюе. З такімі людзьмі складана будаваць сямя.*

На працы ў іх часта узнікаюць праблемы, канфліктныя сітуацыі, іх складана ўжываць у новым калектыве. Такія людзі часта пераходзяць з аднаго месца працы на іншае.

Настася ЗАНЬКО.

МОЖАЦЕ КУРЫЦЬ. ТОЛЬКІ НЕ ТУТ...

У гэтым годзе першага верасня, акрамя заняткаў, ва ўсіх навуковых установах Беларусі пачалася законная барацьба з курэннем. Міністэрства адукацыі загадала № 516 ад 27 ліпеня 2010 года забараніла курць у навучных карпусах, на іх ганку і на прылеглай тэрыторыі. Прайшоў месяц. Ці змяніў тэрыторыю гэты загад?

Зразумела, што ў школах і раней вельмі хворатка сачылі за тым, каб вучні не курьлі. У ВНУ гэта рабіць цяжэй: там на заняткі ходзяць ужо дарослыя людзі, якіх не паганяеш і тым больш не паклічаш бацькоў да рэктара. Таму звычайна на прыбыральні ці ганкі факультэтаў на пералінках пераўтвараюцца ў стыхійную курьліню.

Давайце наведваем некаторыя ўніверсітэты.

Сярод студэнтаў БДУ асабліва «вядомыя» філіяльныя факультэты. Там ёсць курьліня, якую не паганяеш.

— Вунь у нас ёсць ахуюнік, але ж яны нас не ганяюць. Я ўвогуле лічу, што трэба, каб месцы для курьліня былі». А вось што думае аб гэтым Сяргей Вахнік, намеснік дэкана па вучэбна-выхаваўчай працы і сацыяльных пытаньнях:

«Аб'явы ў нас вісяць. Проста ніхто не хоча гэтага ведаць. А курьліня патрэбна, каб не хадзілі на ганак курьлі. Але ж баяцца частам, хутчэй за ўсё, тыя, хто мае шмат «хвастой». Не наведваюць заняткі, а патым па некалькі гадзін да мяне ў чэраг стаіць».

Цікавае паптыка ў дачыненні да курьлішчыкаў практыкуецца ў БНТУ. Там ужо даўно ідзе барацьба за здарова лад жыцця. Той, хто хоча рас быць на тэрыторыі ўніверсітэта, напэўна, заўважыць шылдачкі «Курэнне забаронена!», якія там «насаджаны» вельмі густа.

«Мы яшчэ да гэтага загаду забаранілі «дымцы» на тэрыторыі ўстановы. Гэта нават працягваюць у правах унутранага распардак. За выкананнем сачаць самі студэнты», — расказавае Алег Гусев, прарэктар па вучэбнай рабоце, сацыяльных пытаньнях, фізчнай культуры і спорце.

— Але ў нас ёсць спецыяльна абсталяваныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект.

Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя месцы для курьліня, каб ніхто не бегаў па праспект. Увогуле, у нашым універсітэце створаны спецыяльныя